

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň Mgr. Andrey Veselé a Mgr. Jany Jurečkové ve věci

žalobce

N. K., nar. X
státní příslušnost: Ukrajina
místo pobytu X

proti
žalovanému

Ministerstvo vnitra České republiky
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem,

takto:

- I. Zásah žalovaného spočívající v tom, že žalobci vrátil dne 11. 12. 2024 její žádost o udělení dočasné ochrany, zaevidovanou pod č. j. OAM-0419326/DO-2024, z důvodu nepřijatelnosti žádosti, byl nezákonný.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

- II. Žalovanému se zakazuje pokračovat v porušování práv žalobce a přikazuje se mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti žalobce o udělení dočasné ochrany, zaevidované pod č. j. OAM-0419326/DO-2024.
- III. Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 3. 2. 2025, č.j. 37 A 10/2025-12 a II. výrok usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 18. 2. 2025, č.j. 37 A 10/2025-26, kterým byla žalobci uložena poplatková povinnost se ruší.
- IV. Žalobci se vrací přeplatek na soudním poplatku ve výši 3.000,- Kč, který bude žalobci vrácen ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci tohoto rozhodnutí.
- V. Žalobce se vyzývá, aby soudu ve lhůtě 15 dnů sdělil číslo účtu, na který má být poplatek vrácen.
- VI. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

- 1. Žalobce se žalobu podanou dne 30. 1. 2024 domáhal u Městského soudu v Praze (dále jen „soud“) vydání rozsudku, kterým by soud konstatoval, že zásah žalovaného Ministerstva vnitra České republiky, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „žalovaný“) spočívající v tom, že žalobci vrátil dne 11. 12. 2024 jeho žádost o udělení dočasné ochrany, zaevidovanou pod č. j. 376128, z důvodu nepřijatelnosti žádosti ve smyslu § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Lex Ukrajina“), byl nezákonný (dále jen „zásah“). Zároveň žalobce požadoval, aby soud zakázal žalovanému pokračovat v porušování práv žalobce, a přikázal mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti o udělení dočasné ochrany.
- 2. Žalobce rovněž podal žádost o nařízení předběžného opatření, kterým by soud nařídil žalovanému a ostatním orgánům České republiky strpět pobyt žalobce na území ČR.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

- 3. Žalobce v první části žaloby uvedl znění právní úpravy, která se na věc vztahuje, ze které předně dovodil možnost soudní ochrany formou zásahové žaloby a dále nezákonnost zásahu žalovaného.
- 4. Následně uvedl, že vstoupil na území EU po invazi vojsk Ruské federace, a to koncem roku 2024 do Rumunska, kde mu byla dne 18. 11. 2024 udělena dočasná ochrana do 3. 11. 2023. Protože se rozhodl přesunout do Česka, ochrany se dne 5. 12. 2024 oficiálně vzdal.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

5. Žalovaný žádost nepřijal dle ust. § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina. Žalobce nemá jinou dočasnou ochranu a na území Ukrajiny se vrátit nemůže, jelikož by tam byl ohrožen jeho život.
6. Na závěr žaloby žalobce poukázal na rozsudky zdejšího soudu a Krajského soudu v Plzni a v Brně, kterými bylo v obdobných žalobách vyhověno.
7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě ze dne 13. 2. 2024 předně uznal, že podaná žaloba je přípustná, přestože právo brojit proti postupu žalovaného při vyhodnocení žádosti jako nepřijatelné zásahovou žalobou nelze dovozovat z čl. 29 směrnice č. 2001/55/ES o minimálních normách pro poskytnutí dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osoba a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „směrnice č. 2001/55/ES“).
8. Žalovaný dále uvedl, že žádost žalobce nebyla přijata dle písm. c) a nikoliv d) § 5 odst. 1 Lex Ukrajina, jelikož žalobce doložil, že požádal o dočasnou ochranu v Rumunsku. Žalovaný ověřil, že žalobce již není držitelem dočasné ochrany v Rumunsku.
9. Žalovaný dále uvedl, že žalobce tedy o udělení dočasné ochrany požádal v Rumunsku, a není podstatné, jak o ní bylo rozhodnuto. Český zákonodárce proto stanovil, že za těchto okolností je žádost o dočasnou ochranu podaná držitelem dočasné ochrany v jiném členském státě nepřijatelná. Tato situace není směrnici upravena, a proto je v tomto případě na národní úpravě, jak na ani bude reagovat. Jde současně o způsob, kterým bude naplněn cíl směrnice č. 2001/55/ES, tedy dočasnou ochranu bude žalobkyně požívat pouze v jednom členském státě. Ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 65/2022 Sb. tedy neodporuje žádnému ustanovení směrnice č. 2001/55/ES, natož pak prováděcímu rozhodnutí Rady (EU) č. 2022/382.
10. V případě žalobce je tedy zcela zřetelně naplněn důvod nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu uvedený v § 5 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 65/2022 Sb.
11. Žalobce do žádosti neuvedl, že by byl na území byl přítomný některý z jeho rodinných příslušníků. Žalovaný tedy nemohl uvažovat ani o udělení dočasné ochrany z důvodu sloučení rodiny podle § 51 zákona o dočasné ochraně a ani o udělení dočasné ochrany z důvodů zřetele zvláště hodných, podle § 52 téhož zákona. Žalovaný tedy neměl jinou zákonnou možnost, než žádost žalobce o dočasnou ochranu vyhodnotit jako nepřijatelnou.
12. Žalovaný má dále za to, že směrnice č. 2001/55/ES vůbec nepředpokládá, že by osoba, které byl přiznán status osoby požívající dočasné ochrany v jednom členském státě, mohla tentýž status získat i v jiném členském státě. Jestliže je totiž cizinec držitelem dočasné ochrany v jiném členském státě, nemůže logicky na něj být pohlíženo jako na osobu vysídlenou, ale musí být na něj pohlíženo jako na osobu usazenou v jiném členském státě, ze kterého také přichází.
13. Žalovaný následně rozvedl, proč dle jeho názoru česká právní úprava neodporuje unijní právní úpravě, proto není možno vyhodnocení žádosti žalobce o dočasnou ochranu jako nepřijatelné pokládat za nezákonný zásah. Žalovaný byl při vyřizování žádosti žalobce primárně vázán českou právní úpravou, kterou byla směrnice Rady 2001/55/ES do českého právního řádu implementována.
14. Žalovaný rovněž poukázal na to, že Nejvyšší správní soud v řízení ve věci sp. zn. 8 Azs 93/2023 vznesl předběžnou otázku k Soudnímu dvoru Evropské unie (dále jen „SDEU“)

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

práve stran souladu ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 65/2022 Sb. s právem EU a řízení o kasační stížnosti přerušil. Žalovanému se proto jevílo jako vhodné, aby i soud v nyní projednávané věci řízení přerušil, a proto takový postup navrhl.

III. Posouzení žaloby

15. Žaloba byla podána včas ve smyslu § 84 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Soud při přezkoumání tvrzeného nezákonného zásahu vycházel ze skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí (§ 87 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
16. Právě z důvodu povinnosti projednat a rozhodnout předmětnou věc v přednostním režimu a rovněž s přihlédnutím k předmětu řízení (dočasná ochrana osoby vysídlené z území Ukrajiny v důsledku ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny vyvolaného invazí vojsk Ruské federace) soud dospěl k závěru, že není na místě řízení o žalobě přerušit ve smyslu § 48 odst. 3 písm. d) s. ř. s. do doby rozhodnutí SDEU o předběžných otázkách předložených mu ze strany Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 8 Azs 93/2023, jak navrhoval žalovaný.
17. O podané žalobě rozhodl soud v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, neboť souhlas obou účastníků byl v souladu s § 51 odst. 1 věty druhé s. ř. s. presumován.
18. Po skutkové stránce nebylo mezi stranami sporu. Žalobce vstoupil na území EU po invazi vojsk Ruské federace, a to koncem roku 2024 do Rumunska, kde dne 18. 11. 2024 požádal o dočasnou ochranu. Žalobce požádal v ČR o dočasnou ochranu dne 11. 12. 2024, která byla zamítnuta.
19. Při posouzení věci vycházel soud z následující právní úpravy.
20. Dle 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb. *„[ž]ádost o udělení dočasné ochrany je nepřijatelná, jestliže je podána cizincem, který požádal o dočasnou nebo mezinárodní ochranu v jiném členském státě Evropské unie...“*
21. Dle 5 odst. 2 zákona č. 65/2022 Sb. *„[m]inisterstvo vnitra nebo Policie České republiky nepřijatelnou žádost cizinci vrátí a sdělí mu důvod nepřijatelnosti; soudní přezkum je vyloučen.“*
22. Dle § 82 s. ř. s. *„[k]aždý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.“*
23. Dle čl. 28 odst. 1 směrnice č. 2001/55/ES *„[č]lenské státy mohou vyloučit osobu z poskytnutí dočasné ochrany, pokud a) existují závažné důvody se domnívat, že i) tato osoba spáchala zločin proti míru, válečný zločin nebo zločin proti lidskosti, jak jsou definovány v mezinárodních dokumentech vypracovaných za účelem přijetí předpisů týkajících se těchto zločinů; ii) tato osoba spáchala vážný nepolitický zločin mimo území hostitelského členského státu předtím, než na území tohoto státu byla přijata jako osoba požívající dočasné ochrany. Závažnost očekávaného trestního postihu se posoudí na základě povahy trestného činu, z něhož je daná osoba podezřelá. Mimořádně kruté činy mohou být kvalifikovány jako vážné nepolitické zločiny, přestože byly údajně spáchány s politickým cílem. Toto se vztahuje jak na účastníky trestných činů, tak na*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

jejich návodce; iii) tato osoba je vinna činy proti cílům a zásadám Spojených národů; b) existuje důvodné podezření, že by tato osoba mohla ohrozit bezpečnost hostitelského členského státu nebo že vzhledem ke skutečnosti, že byla na základě pravomocného rozsudku odsouzena za mimořádně závažný trestný čin, představuje nebezpečí pro společnost hostitelského členského státu.“

24. Dle čl. 28 odst. 2 směrnice č. 2001/55/ES „[d]ůvody pro vyloučení podle odstavce 1 se posuzují pouze na základě osobního jednání dané osoby. Rozhodnutí a opatření o vyloučení se řídí zásadou přiměřenosti.“
25. Dle čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí „[t]oto rozhodnutí se vztahuje na následující kategorie osob vysídlených z Ukrajiny dne 24. února 2022 nebo po tomto datu v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil, jež v uvedený den začala: a) ukrajinští státní příslušníci pobývající na Ukrajině před 24. únorem 2022; b) osoby bez státní příslušnosti a státní příslušníci třetích zemí jiných než Ukrajiny, kterým byla před 24. únorem 2022 poskytnuta mezinárodní ochrana nebo odpovídající vnitrostátní ochrana na Ukrajině, a c) rodinní příslušníci osob uvedených v písmenech a) a b).“
26. Soud předesílá, že v obdobných věcech již krajské soudy rozhodovaly. Rozhodoval i Nejvyšší správní soud, který se ve svém recentním rozsudku ze dne 1. dubna 2025, č.j. 5 Azs 273/2023 – 27, podrobně k právní úpravě týkající se předmětné věci vyjádřil a zformuloval následující právní větu:

„I. Postup správního orgánu spočívající ve vrácení žádosti o povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany jako nepřijatelné dle § 5 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, lze napadnout žalobou na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu ve smyslu § 82 a násl. s. ř. s.; vyluka ze soudního přezkoumání dle § 5 odst. 2 zákona č. 65/2022 Sb. se pro její rozpor s právem na soudní ochranu dle čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie nepoužije.; II. Žádost osoby požívající dočasné ochrany na základě prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 o povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany v České republice, na něž této osobě vzniká nárok na základě čl. 8 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími, není správní orgán oprávněn vrátit této osobě jako nepřijatelnou dle § 5 odst. 1 písm. c) nebo d) zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace z toho důvodu, že tato osoba o povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany požádala nebo jí bylo toto povolení uděleno také v jiném členském státě Evropské unie.; III. Pokud správní orgán při podání žádosti oprávněné osoby o povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany zjistí, že tato osoba je vedena v informačním systému členských států (Temporary Protection Platform) jako držitel povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany v jiném členském státě, je povinen takovou žádost přijmout, vést o ní řádné správní řízení dle zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, v jeho rámci poučit oprávněnou osobu o jejích právech a v návaznosti na její případná tvrzení, důkazní návrhy či jiné procesní kroky ověřit, zda povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany bylo jiným členským státem skutečně uděleno a zda dosud, ke dni rozhodování správního orgánu, trvá.“

27. Nejvyšší správní soud z tohoto rozsudku vychází i ve všech svých pozdějších rozhodnutích týkající se dočasné ochrany dle Lex Ukrajina, kterými kasační stížnosti žalovaného zamítá.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Soud má proto za to, že je z tohoto rozsudku nutno vycházet i v případě žalobce. Soud v podrobnostech odkazuje na podrobnou a pregnantní argumentaci Nejvyššího správního soudu, jehož shora citovaný rozsudek je dostupný na stránkách NSS www.nssoud.cz.

28. Soud proto shodně s NSS dospěl k závěru, že žalovaný tím, že žalobci vrátil jeho žádost o dočasnou ochranu jako nepřijatelnou dle ust. § 5 odst. 1 písm. c) Lex Ukrajina, aniž by zohlednil důvodnost žádosti o dočasnou ochranu žalobce, zasáhl do práv žalobce nezákonným způsobem.

IV.

Závěr a náklady řízení

29. Soud shrnuje, že soudní výluka je ve vztahu k důvodům nepřijatelnosti dle § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb. v rozporu s evropským právem a nelze ji aplikovat. Proto soud žalobu projednal a shledal, že je důvodná. Důvod nepřijatelnosti dle § 5 odst. 1 písm. c) citovaného zákona je v rozporu se směrnicí o dočasné ochraně a prováděcím rozhodnutím. Na žalovaném tedy bude, jak píše Nejvyšší správní soud ve shora označeném rozsudku, aby „vedl o žádosti žalobce řádné správní řízení, poučil žalobce o jeho právech, provedl nezbytné dokazování a následně s maximálním možným urychlením o této žádosti rozhodl.“
30. Jelikož žalobce je dle ust. § 11 odst. 2 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, osvobozen od soudních poplatků, soud obě usnesení krajského soudu o jeho poplatkové povinnosti v souladu s ust. § 12 odst. 1 tohoto zákona, zrušil a poplatek žalobci vrátí na jím označený účet.
31. O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., tj. podle úspěchu ve věci. Žalobce byl s žalobou v celém rozsahu úspěšný, proto má právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci lze přiznat pouze náhradu účelně vynaložených nákladů vzniklých v řízení, které tvoří zaplacený soudní poplatek, který mu bude však vrácen. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den.

Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 16. dubna 2025

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.